
Revisor certificeringsordningen

Hvor mange revisorer skal vi sætte vores lid til fremover?

Ledende økonom Nikolaj Warming Larsen

03/04/14

1 Hovedkonklusioner

- Formålet med den nye revisor-certificeringsordning for penge- og realkreditinstitutter er, at øge kvaliteten af den eksterne revision og dermed understøtte tilliden til den finansielle sektor. Ordningens udformning betyder imidlertid, at det er ret få personer, der vil leve op til de krav, der stilles, for at blive revisor i et kreditinstitut, når ordningen er fuldt indfaset. Formentlig ikke mere end 30-40 personer.
- Dermed skal 30-40 personer have ansvaret for revision af en penge- og realkreditinstitutter med en balance på omkring 400 pct. af bruttonationalproduktet. Det er en meget omfattende opgave.
- Arbejdspresset for de få revisorer bliver særligt stort i regnskabssæsonen, hvilket kan få negative konsekvenser for revisionskvaliteten. Derudover kan det være vanskeligt, at få sin certificering igen, hvis man først mister den, fordi andre certificerede revisorer overtager ens klienter og certificeringen skaber nogle markedsbarrierer for ikke-certificerede revisorer. Fx kræves at revisoren skal have revisionserfaring fra mindst tre finansielle institutioner inden for de seneste 5 år.
- Certificeringsordningen skal ses i sammenhæng med, at de ressourcer, som indgår i den eksterne revision af SIFI'er, i forvejen er langt mindre end for andre, store virksomheder, jf. analyse om hvor meget information en revisor kan overskue?¹

¹ Se www.finanskrisekommissionen.dk

2 Revisor certificeringsordningen

En ny bekendtgørelse pr. 1 januar 2014 stiller krav om, at alle revisorer i finansielle virksomheder skal være certificeret af Finanstilsynet. Der indføres to certificeringsordninger: en for penge- og realkreditinstitutter og en for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser.

For at opnå Finanstilsynets certificering skal en revisor, når ordningen er fuldt indfaset, have beskæftiget sig med ydelser til finansielle virksomheder i mindst 1.500 timer inden for de seneste 5 år. Heraf skal mindst 1.000 timer vedrøre egentlige revisionstimer for den type virksomhed, revisoren ønsker at blive certificeret til. Dette krav svarer til 200 debiterede timer årligt. Desuden skal timer ved revisionsydelser være opnået hos mindst 3 virksomheder inden for penge- og realkreditinstitutter eller forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser. Det er altså ikke nok kun at lave mange revisionsydelser for én finansiell virksomhed.

Mindst 50 pct. af timerne med revisionsydelser skal være udført som underskrivende revisor eller som leder af et revisionsteam. Alle timerne skal være udført efter bestået eksamen som statsautoriseret revisor.

Derudover skal revisorerne gennemføre en efteruddannelse på minimum 60 timer over 3 år specifikt rettet mod finansielle virksomheder, udover den efteruddannelse, der kræves for andre godkendte revisorer.

Det samlede udbud af revisionstimer for penge- og realkreditinstitutter er begrænset af antallet af penge- og realkreditinstitutter samt det gennemsnitlige timeforbrug en partner eller meget erfaren revisor realistisk kan bruge i forbindelse med revision af årsregnskaberne.

Ved udgangen af 2012 var der 98 pengeinstitutter og 7 realkreditinstitutter i Danmark. Opgjort på koncernniveau svarer det til 101 institutter. Der er imidlertid stor forskel på, hvor mange revisionstimer der anvendes i forbindelse med årsregnskaberne for de forskellige institutter. Ud fra de oplyste timeantal fra revisionsbranchen kan timeantallet for underskrivende revisorer og leder af et revisionsteam samlet set groft opgøres som angivet i tabel 1.

Tabel 1 Samlet antal revisionstimer for underskrivende revisorer og leder af et revisionsteam

Gruppe, koncern	Antal	Revisionstimer	Samlet
Gruppe 1	6 ¹	300 ³	1.800
Gruppe 2	13 ²	100	1.300
Gruppe 3	61	50	3.050
Gruppe 4	17	40	680
Færøerne	4	40	160
Samlet	101		6.990⁴

Anm.: 1) Indeholder alle gruppe 1 banker (5 stk.) opgjort på koncernniveau samt BRF-kredit.
2) Indeholder alle gruppe 2 banker (11 stk.) samt DLR-kredit og LR-kredit.
3) 300 timer svarer til ca. 18 pct. af et helt arbejdsår med 44 arbejdsuger og en gennemsnitlig arbejdsuge på 37,5 time.
4) Knap 7.000 timer kan umiddelbart fremstå som få timer, men skal bl.a. ses i lyset af at Finanstilsynet stiller særlige krav til intern revision, som foretager en stor del af revisionsarbejdet som den eksterne revision anvender.

Kilde: Finanstilsynet og egne beregninger

Dermed kan det samlede udbud af revisionstimer for den underskrivende revisor mv. opgøres til knap 7.000 timer årligt. Det betyder, at det maksimale antal certificerede revisorer inden for penge- og realkreditinstitutter afgrænses til omkring 35 personer (6.990/200) når certificeringsordningen er fuldt indfaset. Derudover kommer de skærpede krav til efteruddannelse, krav om yderligere 100 debiterede revisionstimer årligt til finansielle virksomheder, at de debiterede timer skal være udført på mindst tre finansielle virksomheder og at revisionen skal være udført af statsautoriserede revisorer med betydelig erfaring (fx partnere eller leder af et revisionsteam). Desuden vil en konsolidering af sektoren, som er sket gennem de seneste 5-6 år og senest med fusionen af Jyske Bank og BRF-kredit, begrænse udbuddet af revisionstimer yderligere. Omvendt kan ordningen betyde, at underskrivende revisorer mv. anvender flere timer på at revidere pengeinstitutter ift. hvad de hidtil har gjort.

Revision af virksomheder foregår løbende henover året, men hovedparten af de 7.000 timer bruges i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskabet i første kvartal. Det kan skabe et for stort arbejdspress når antallet af revisorer samtidig reduceres til omkring 30-40 personer. Det kan svække revisionskvaliteten.

Til illustration har en underskrivende revisor mv., i gennemsnit arbejder 37,5 timer pr. uge en maksimal arbejdskapacitet på 450 timer (12*37,5) i første kvartal. For 35 revisorer giver det knap 15.750 arbejdstimer. Hvis det antages, at de underskrivende revisorer mv. (som typisk er partnere eller revisorer med meget lang erfaring) også har andre opgaver og derfor kun kan bruge 1/3 af al deres tid på revision af penge- og kreditinstitutter reduceres arbejdskapaciteten til ca. 5.250 timer for alle 35 revisorer. Hvis det endvidere antages

at 2/3 af de 7.000 revisionstimer bruges i første kvartal giver det knap 4.700 timer. Det kan netop klares inden for den arbejdskapacitet som er til rådighed, men samtidig er ressourcerne til revision af store kreditinstitutter i forvejen væsentligt lavere end for andre store virksomheder (målt ift. til balancen).

Dette er selv sagt en forenklet måde at anskue "flaskehals" problemet på og revisorer arbejder formentlig også mere end 37,5 time pr. uge i første kvartal, men det illustrerer, at ordningen utilsigtet kan skabe et *for* stort arbejdspress, som kan få konsekvenser for revisionskvaliteten.

Certificeringsordningen indeholder en række overgangsbestemmelser med bl.a. lavere mindste krav til, hvor mange revisionstimer revisorer skal op på for den type virksomhed, revisoren ønsker at blive certificeret til. Kravet til antallet af debiterede timer over en 5 årige periode for 2014, 2015 og 2016 er således hhv. 400, 600 og 800 timer, svarende til 40 pct., 60 pct., og 80 pct. af antallet af timer når certificeringsordningen er fuldt indfaset. Dermed bliver det årlige gennemsnitlige timekrav også reduceret til 80, 120 og 160 i hhv. 2014, 2015 og 2016. Det betyder, at for et uændret udbud af revisionstimer, som angivet i tabel 1, vil det maksimale antal certificerede revisorer være i omegnen af 87, 58 og 44 i hhv. 2014, 2015 og 2016, jf. tabel 2.

År	Debiteret revisionstimer over 5 år	Gennemsnitlig revisionstimer pr. år	Samlet antal certificeret revisorer¹
2014	400	80	87
2015	600	120	58
2016	800	160	44
Fuldt indfaset	1000	200	35

Anm.: 1) Beregninger forudsætter et uændret udbud af revisionstimer, jf. tabel 1
Kilde: Bekendtgørelse om Finanstilsynets certificering af statsautoriserede revisorer og egne beregninger

Finanstilsynet har modtaget omkring 80 kvalificerede ansøgere, hvoraf ca. 75 forventes at blive certificeret til revision af penge- og kreditinstitutter i 2014. Dermed vil i omegnen af 15-20 revisorer miste deres certificering i 2015 alene på baggrund af overgangsbestemmelserne. For 2016 vil antallet af certificerede revisorer blive reduceret yderligere indtil reglerne i bekendtgørelsen er fuldt indfaset, og det samlede antal certificerede revisorer er reduceret til skønsmæssigt 30-40. Det er dog vanskeligt præcist at vide, hvordan tilpasningen til være de første år da det forudsætter kendskab til fordelingen af revisionstimer de sidste fem år for de certificerede timer.

Antallet af certificerede revisorer kan også reduceres på andre måder. Fx kan Finanstilsynet fratage certificeringen, hvis revisoren indbringes for Revisionsnævnet, hvis kapitel 28 i straffeloven overtrædes eller hvis revisoren ikke lever op til "fit- and proper" bestemmelserne eller mangler fornødne kvalifikationer.